

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendő és előfizetési díjak, nyiltterek és hirdetések.

Telefon szám 34.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 8 kor.

Fél évre . . . . . 4 kor.

Negyed évre . . . . . 2 kor.

Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számíthatnak.

Nyilttér pótlásra 50 fillér.

MURAKÖZ

Felolós szerkesztő:

ZRÍNYI KAROLY.

Főszerkesztő:

MARGITAI JOZSEF.

Kiadó és lapfajdosító:

STRAUSZ SANDOR.

Háziipar.

A mezei munkákat immár majd mindenütt befejezték. Még a szőlőmunkálatok s a vetés vannak hátra s a magyar földműves ismét hosszú pihenőre hajthatja fejét. Nem keres semmit, elfogyasztja a készlet s mire kisül a tavaszi napsugár, elfogyott mindaz, amit verejtékes munkával az előző évben keresett, mert a hosszú tél munkátlansága kimeríti teljesen anyagi erejét.

Sokat írtak és sokat vitatkoztak már azon, hogy vajjon a hosszú téli napokat milyen hasznos munkával tölthetné el a magyar földművelő. Hogy ne vesszen teljesen kárba, az a teméntelen eleven erő, mely a földművelők karjában rejtőzik. S hiába, a mi gyári s ipari viszonyainknak fogva okosabbat célravezetőbbet a házi iparral nem tudtak kisűtöni. Valóban a magyar földművelő nem tudja a tél időszakot jobban felhasználni, mintha háziiparral foglalkozva oly módon igyekszik jövedelemre szert tenni, hogy ezzel legalább azt a szükségletét fedezze, amelyre a tél folyamán feltétlenül szüksége van. Ha ezt a célt elérők, akkor már mindenesetre annyira meheltnék, hogy a magyar földművelő nem enné meg a tél folyamán egész nyári s tavaszi keresetét, hanem eitheitne valamt a jövőre is s ezáltal a tőkegyűjtés folyamata megindulhatna. Hiszen a tőkeszegény országnak épen ebben rejlik örökös rakfeneje, hogy társadalmának egyes egyedei csupán annyit keresnek, amennyire a megélhetésükre okvetlenül szükséges.

Oroszországnak van jelenleg a legnagyobb háziipara. Évenként milliók és milliók jutnak egy a szegény földhözragadt földművelők kezébe s csak így képzelhető, hogy az orosz nép évről évre, dacára hiányos

kulturájuknak, gyarapszik, míg a magyar minden élelmessége, minden ügyessége mellett, évről-évre elszegényedik s kivándorlásra kényszerül.

S minő sok iparága van a háziipari tevékenységnek! Hiszen még a külföld is nagy fogyasztója a kalotaszegi varottasnak, a csetneki csipkének s mindannak a sok apró — cseprő ügyes holmának, amelyek a tehetséges magyar kezekből kerülnek elő. Csak egy kis biztatás, csak egy kis segítség, míg a kezdő nehézségein átvergődik s meg lenne teremtve az, amiből azután egész családok jó existenciája kerülne elő.

De mint minden jónak, így a háziiparnak is nálunk szak szónokló apostolai vannak. Tenni nem tesz senki semmit sem érdekében. Pedig hát nagyon jól tudjuk, hogy füsttel nem lehet piros tojást festeni s éppen így szólomokkal nem lehet a magyar kivándorlás egyik legnagyobb okozóját, a szegénységet s földhétséget megszüntetni.

A társadalom egyedül nem elegendő arra, hogy ezeken a bajokon segítsen. Noha sokat lendíthet az ügyön, de egyedül gyenge ilyen elhatalamosodott baj orvoslására. Nálunk, sajnos, még mindig a kormány segít ségére szorult minden olyan országos akció, mely végeredményben a társadalom hasznát mozdítja elő. Ott kell tehát szorgalmazni a segítséget. Onnan kell kiindulnia annak a mozgalomnak, mely végre megteremti a magyar háziipart, de nem olyan mértékben, mint ahogyan azt most művelik, hanem olyan terjedelemben, mely azután hatásában annak jóságát mihamar érezteti.

A társadalomnak tehát, ha már saját erejéből nem képes a magyar földművelő szomorú sorsán enyhíteni, oda kell hatnia, hogy a kormány végre vegye érellyesen kezébe ezt

az országágos fontossága s a magyarság tovább fejlődésére nélkülözhetetlen kérdés sürgős s hatásos megoldását.

Ciril-apostol.

Egyik tavaszi számunkban megemlékeztünk arról a mozgalomról, mely a Julián-egyesület ellensúlyozásául Horvátországban heves agitációt indított meg. S ennek az akciónak nemcsak az a célja, hogy társadalmi léren, iskolák szervezése tekintetében, a horvát hatóságok segítségével siessen: hanem legfőképp az, hogy a létesített alapítványok segítségével muraközi fiukból Muraköz részére magyarul tudó, de horvátérelzelmű ügyvédek, orvosokat neveljenek, akik Muraköz területén a horvát érelzés, a horvát szellem féktelen agitátorjai lesznek.

A magunk részéről dőreségnek tekintettük az egész mozgalmat; mert sokkal inkább biztunk népünk józanságában, sem hogy hihetlők volna, hogy ennek a propagandának csak parányi eredménye is legyen.

Es mégis van eredménye. Nem azért, mert néptünk Horvátország felé gravitálna. E-szebe sem jut ez neki. De mégis küldi gyermekeit Horvátországba, mert akadnak Muraközben Ciril-apostolok, akik a népet rábeszélnek; akik a népek aranyhegyeket ígérnek, hogy gyermekeiket a horvát Molochnak prédál odadobják.

Sajnos, hogy ezt konstatálnunk kell. Még pedig legnagyobb bánatunkra konstataljuk, mert az apostolok nemcsak a lelkeskarban vannak, de ép egy oly lelkeszről tudtuk meg, es pedig hiteles forrásból, hogy erre a gyászos szerepre vállalkozott, akinek hazafias érelzésében eddig biztunk. Akit minden alkalommal mint hazafias érelzmű papot emeltük ki s kit ismételve példányképül

Kép egy falusi iskoláról.

— Verő Árpád. —

Ösi tudatianságban leledző községben a hatóságok folytonos zakatására elhatározták, hogy újonnan feltesitendő tanítói állást szerveznek, valási meggyőződésűkhöz híven felekezeti iskolát. A pályázatot annak rendje es módja szerint tehát kiírtatták az iskolaszék elnökével.

Kibéreltek egy szobát tanteremnek, egy másikat tanítói lakásnak s várták a pályázat eredményét. Nehány hét telte után az iskolaszék elnöke értesíti a községet, hogy a tanítói állásra megérkeztek a pályázatok s elég érdeklődés mellett ejtették meg a választást s a választottat meghívták az állás elfoglalására. A megválasztott tanító levél levelet küld s kéri az iskolaszéket, hogy kocsi-val várják a legközelebbi vasúti állomásnál, mely fél napi járóföldre volt a községtől.

Csikorgós zimankós téli délután volt, a midőn megérkezett a tanító. Falusi egyszerűséggel, de nagy kíváncsisággal várták. Megkondult a falu kis kápolnájának egyetlen harangja s öreg asszonyok, gyerekek siettek a templomba, amidőn a községből eléje áll az újonnan választott tanítónak: Megkövetem a tanító urat, tartson egy litá-

niát, a sok nép azt várja. Mit volt tenni, a vacogó es kimerült tanító eleget tett a kérelemnek — Litánia után sergestől tódultak utanna, nyirkos, padlózatlan szobába vezették s falusi, szokáshoz híven a már átadott tanítói lakásban feltett kalapjal, pipaszó mellett nyaggták a tanítót kérdőszókódéseikkel.

Alig mulott el egy hét, amidőn minden kopogtatás nélkül betoppan a tanítóhoz a kisbíró s kezdi mondkóját: Tanító ur, a község házáznál ugy szavazták meg, hogy ma éjjel előtt maga lesz a strázsza, a Pali komámmal együtt...

A hatóság mindjobban szorongatja a községet az iskolaépítés miatt. Összeül a falusi kupaktanács es határozatot hoznak: Egyezzzünk meg, szép szes jó áldomásért kiviszi a tanító ur, hogy nem kell még iskolát építeni.

Amidőn pedig már az építést halogatni nem lehetett, a kupaktanács szemrehányást tesz a tanítónak: Tudta a tanító ur, hogy csak bérelt iskola van, miért folyamodott, elégedjen meg, vagy folyamodjon máshová.

Végre kiadták az építkezést s midőn már felépülőben volt a lakás, nagy lett az ijedelem, mert annak előtte a község burorozta be a tanító egy-szobás lakását, hát most a két szobás lakást is be kell buroroznia?

Az épület jól elkészült már, de padlózni kellett; a »bőcsek« ismét határozatot hoztak; a falunkban nincsen padlós szoba, eddig is meglakott a tanító úr földes szobában, ezután is jó lesz neki.

Végre kész lön az épület. Ismét összeül a kupaktanács s határozatot hoz: A tanító urnak most még pincére nincs szobája, kiadjuk a falu zsidójának árendába, legalább jövedelmez.

Az iskolaépület padlását is elrekesztették községi magtárnak s miután a községben a kanászház összedől, mit volt más tenni, összeült a tanács s kimondta a határozatot:

»A tanító ur ugy is rideg ember, két szoba nem kell neki, az egyik szoba meg a konyha jó lesz a kanásznak«...

állítottunk oda a többi lelkész elé, akinek házfiass működése elé minden jóérzésű muraközi intelligens ember a legnagyobb várakozásokkal tekint.

Igenis egy plébánost nevez meg forrásunk, aki hívei között jobb és tisztességesebb ügyhöz méltó lelkesedéssel s kitartással toboroz s az úymódon, összetartott gyermekeket Zágrába küldi, ahol azokat nem papoknak nevelik, hanem ügyvédeké, orvosokká stb. képeztetik ki, hogy majd itt övéik körében, mint renegátok, a horvát propaganda agitátorjai legyenek.

Felhasználati állását, tekintélyét, rábeszélőképességet, befolyását, hogy a szülők gyermekeiket Horvátországba adják. Ez persze sikerült neki, hiszen a szegény nép örül, ha gyermekét urra neveltetheti, s hozzá teljesen ingyen.

Annál csunyább ez azonban, mondhatni reitenesebb egy tanult egyéntől, aki intelligenciájánál fogva kétségtelenül tudja, hogy hazájának mivel tartozik, melynek földjén született; a társadalomnak, mely felele jó véleményét lápi; állásának, mely reá hazafias kötelességeket is ró. De feltétlenül azt is kell hogy magában érezze, hogy akkor, amikor a haza fiából ellenséget neveltet: a legborzasztóbbra vállalkozik — hazaárulóvá lesz.

Nem írjuk ki a plébános úr nevét, mert kompromittálni még se akarjuk. Hátha még sincs így. Noha kétségtelen bizonyítékaink vannak erre nézve. Tudjuk a gyermekek nevét, akiket a tanév elején Zágrába expedáltak s azt a muraközi születésű fiatal zágrábi egyetemi hallgatót is ismerjük, aki a fiukat itt Csáktornyan átvette és Zágrába elkísérte.

Nem nevezzük meg tehát az illető lelkész urat, de felhívjuk őt ezen a helyen — levelben is megtettük — igazolja magát. Ha nem teszi, nevét s az adatokat nyilvánosságra hozzuk. Pellengérré fogjuk állítani, mert nem kímélhetünk oly egyént, aki míg egyfelől a rokonszenv meleg sugaraiban fürdik, másrészt meg Alciabiades szerepére vállalkozik.

A magyar társadalomnak tudnia kell, ki zavarja cirkulusait. Tudnia kell, nehézségi munkájában kire támaszkodhatik!

A muraközi plébániák történeti fejlődése.

(A Povjest Medjimurje adatai alapján.)

Ira: Haller Jenő.
(Folytatás).

Katolikus nézőpontból a 17. század negyvenes éveiben Muraköz helyzete nem éppen kedvező. Pomorjén 1640-ben Bruhcsák Miklós nevű ref. tanító működik oly hathatósan, hogy a katolikus álláspont valóságilag összerokad.

Stridón 1649-ben szintén sok a protestáns. 1657-ben Szelencén (Selnicán) 20 újhítt család lakott.

1659-ben Zrinyi Miklós Csáktornyára meghívja a ferencsereket. Ezeknek földet, városrészt ad és számukra templomot is emel. A templomot Szt. Miklós névre keresztelik.

1695. ápr. 29-én nagy szerencsétlenség érte a szentilonai pálosrendi kolostort. Ezen a napon ugyanis óriási tűz támadt, amely a templomot a Zrinyiek kápolnájával és épületeivel együtt megemészeltte. Ez a körülmény a barátokat arra ösztökölte, hogy Lepogláván telepedjenek le.

Ekkor támadt az a harc Malesics Gáspár vikárius vezetésével, amelynek eredményeképpen a par excellence magyar eredetű pálosoktól a horvátok külön váltak.

1700-ban Muraközben 13 plébánia van, de plébános csak 7. 1701-ben a horvát papság löblőnködésére Tatarics István csáktornyai lelkész (az egész Muraköz dékánia) a következő nyilatkozatot izzadja ki: Én Tatarics István, a Csáktornya mellett lévő Szt. Mihály nevű templom papja és az egész szigetköz archidiákonusa, bizonyítom, hogy itt a nép anyanyelve a horvát és vend s hogy Muraköz összes lelkészei — kivéve a legrádí, aki magyar — horvátul szolgálatják ki a szentségeket és hirdetik az Ur igéit.

Ebből az esztendőből a papok neveit is ösmerjük. Belicán Graci Miklós, Szabadkán Kocián Gáspár, Periacon Orács János, Muravidon Jarnics János, Tüskesztygyörgyön Lengyel Dani (magyar), Légradon Prekréth István a plébános.

1738. ápr. 30-án óriási földrengés támad, amely Csáktornya régi várát a szentilonai pálos-kolostorral egyetemben romba döntötte. Ez utóbbit azonban utólag talpra állította 1754-ben Bedekovich József házfé.

1782-ben II. József előrli a pálosrendi szerzetet is. Minthogy a pálosok kiirtásával megfogyott Muraközben a lelkészek száma: Vrhovac zágrábi püspök kérésére a király 9 új plébánia megteremtését rendeli el 1789-ben. Ezek a következők: a dékánfalvi, ligetvári, domború, muracsányi, kotori, miksavári, felsőmihályfalvi és 1790-ben a szentmáriai meg a murasklói.

Ezenyt jegyez föl egyoldalú kutatása gyümölcseként Horvát R., a Povjest Medjimurja szerzője, aki minden erejével azt igyekszik bebizonyítani és elhitetni, hogy — ha a muraközi egyházak 1092 óta a zágrábi püspökség keretébe tartoztak: akkor Muraköz politikailag is mindig horvát terület volt, amelyhez Magyarországnak semmi köze se volt.

Okoskodása lánczain végigkapaszkodva oda konkludál egyebek közt H. R., hogy a légrádi katolikus egyházközség is a zágrábi diocézishez tapadt mindig s hogy Muraközzel Légrad is állandóan Horvátország birtokában volt. Ez azonban éppen úgy nem áll, mint az előbbi. Ha Vizmeth, amely Muraköz területén feküdt, már az Árpádok idejében is a veszprémi püspöké volt, amit a szerző maga is beismer: akkor Muraköznek legalább egyik jelentékeny része már 1300 előtt is Magyarországhoz tartozott úgy politikailag, mint egyháziilag.

Légrád már csak azért sem lehetett Horvátországban és a zágrábi egyházkerületben, mert egyik oklevél szerint 1384-ben Somogy megyéhez tartozott még.

Ez az oka, hogy sem 1334-ben, sem 1501-ben nem található meg a muraközi plébániák közt. Igaz, hogy 1641-ben a zágrábi püspök küld ide egy papot, de viszont 1701-ben meg már magyar pap van itt, akár csak 1684-ben is.

Mindezekből a jelenségekből, mind pedig abból, hogy a legrégebb latin okiratokon a fárák magyar nevének (pl. Perlak, Csáktornya stb.) s hogy a pécsi püspökből zágrábi, a zágrábiból kalocsai, a székesfehérváriból meg ismét zágrábi püspök lehetett, csakis az következik, hogy az egyházi adminisztráció hajdan nem olyan volt, mint ma s hogy a püspöki széket Zágrábban csak úgy foglalhatta el magyar vagy horvát ember, mint akár a báni méltóságot. Ez pedig nem Horvát úr törekvései javára billenti a mérleget, hanem a miénk, mert az tűnik ki belőle, hogy a magyar befolyás a horvát politikai és egyházi közigazgatásra még jelentékenyebb volt hajdan, mint ma. — Ezért

volna jó objektív ítéletű magyar emberrel megírtni Muraköz történiáját. Majd akkor sok mindent látnánk másként, mint pl. ma, amikor tisztánlátásunkat elfátyolozza ellenfeleink torzító és tudatlanságuk fekete szemüvege.

K Ü L Ö N F E L É K.

Estimára szól a harang...

Estimára szól a harang.
Imádkozni kellene,
Haj de nékem semmiféle
Ima nem jut eszembe.

Bocsáss meg oh jó nagy Isten,
Hogy az eszem másútt jár
Es ajkima most nem tolt
Sem Miatyánk, sem Zsoltár.

Nem tudok most Imádkozni
S bárha mozog ajakam,
Nem imádság az, mi onnan
Szüntelenül felsuhan.

Csak egy név az, másnak semmi,
Nekem pedig mindenem:
Hogy imádkozni nem tudok
Oh bocsáss meg Istenem!

V. P.

— **Eljegyzés.** Antauer István gyógyszerész jegyet váltott Zrinyi Margittal, Zrinyi Károly áll. bn. képző int. igazgató, lapunk szerkesztőjének leányával.

— **Tanítói előléptetések.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter Tóth Sándorné és Vogrntits Nándor perlaki s Brauner Lajos csáktornyai, Storarics Elek horváthátsói áll. el. iskolai tanítókat, illőleg tanítónót a népnevelés terén szerzett kiváló érdemeik jelsmeréséül az 1907. évi XXVI. t. c. alapján jelenlegi állomáshelyükön igazgatótanítóká, illetve igazgatótanítónővé léptette elő.

— **Halalozás.** Kántor Bernát helybeli kocsmáros f. hó 10-én elhunyt. Kántor Bernát Budapesten halt meg, ahol súlyos baja miatt megoperálták, de a műtét eietébe került. Kántor Bernát holt tetemét Csáktornyára hozták s itt temették el a közönség nagy részéte mellett Kántor Bernát a város képviselőtestületének virilis s a Csáktornyavideki Takarékpénztárnak igazgatósági tagja volt. Nyugodjék békében!

— **Áthelyezés.** A pécsi posta és távirdaigazgatóság Winkler Ferenc kaposvári posta és távirdatisztel a csáktornyai posta és távirdahivatalhoz áthelyezte.

— **Táncanfolyam.** A nálunk előnyösen ismert és közszeretethen állott Máyersberg Frida táncanárónék fivére Máyersberg József okt. táncanár, az országosan ismert Rókaféle táncintézet volt tanulója, e hó folyamán a Zrinyi szálló termében táncanfolyamot nyit. Máyersberg a legújabb és kedvelt táncdarabokat tanítja, úgy elméleti mint gyakorlati téren. Nagy gondot fordít az illetanára és a társaságban való könnyed előkelő érintkezésére. Különös sulyt helyez arra, hogy növendékei a közkedvelt bostont alaposan elsajátítsák. Tanítási módszere — tekintettel széleskörű tapasztalataira — a lehető legkényesebb, úgy, hogy 3—4 óra alatt bárki elsajátíthatja. A tanítás gyermekek részére 5—7-ig felnőttek részére este 8—10-ig tart. Tanítás és megbeszélések véget kívánatra egyes házakhoz is ellátogat. Beiratkozásokat elfogad, felvilágo-ítással szolgál Zrinyi szálló-dában levő lakásán, naponta d. e. 11—12 d. u. 5—7-ig.

— **A városbíró lemondása.** Petrics Ignác aki több cikluson keresztül állott a város élén mint városbíró s a város polgárságának legnagyobb megelégedtségére a vá-

ros érdekeit mindenkor a leglekiismeretesebben a szíven viselte, állásáról lemondott, Nem kutajuk okát, hogy miért mondott le, csak leszögezzük sajnálatunkat afőlött, hogy energikus, tapintatos és értelmes vezetését a város élén a jövőben nélkülözni kell. A tények beszélnek arról, hogy Petrics Ignác a város ügyeit hogyan szolgálta és épen ezért nagy hibát követelt el a város képviselőtestülete, hogy a lemondás visszavonásának ridegen utját vágta. A többség helytelenül cselekedett, amikor a lemondást leszavazás után egyszerűen csak tudomásul vette. Petrics Ignác nagy érdemeiért különb elbánsát érdemelt volna attól a képviselőtestülettől, amely, míg Petrics a város élén állott, hűségese munkatársa volt.

— **Vonatelgázolás.** Csütörtökön reggel hajmeresztő szerencsétlenség történt. A reggel Varasd felől jövő hajnali vonat a zrinylfalvai erdő mellett, közzvetlenül a 28-ik és 30-ház mellett, magával ragadott egy parasztszekeret. A rajta ülő Mikó Máté feleségét halálra gázolta, magán Mikó Mátén pedig halálos sérüléseket okozott, melyek következtében a varasdi kórházban haldoklik. A kocsis csak kiröpült a szekérről, egyéb baja nem történt. A bűnügyi nyomozás gondatlanságot állapított meg a vasút részéről, mert az átjárók sorompók nélkül állanak. Az őreken is megindultak a vizsgálatok, aki a szekéren kétségtelenül alvó utasokat a vonat közeledésére nem figyelmeztette.

— **Városi gyűlés.** Csáktornya képviselőtestülete Sáfrán Károly helyettes bíró elnökelete alatt pénteken gyűlést tartott. A gyűlés első pontja Molnár Elek elparentálása volt. Helyettes bíró kegyeletes szavakkal emlékezett meg Molnár Elek érdemeiről, melyeket a város fejlesztése s különösen iskolaügye körül szerzett. Indítványára, elhatározásából kifolyólag, a képviselőtestület részvétet tolmácsolja s emléket jegyzőkönyvileg megőrökíti. Részvétét fejezte ki Kántor Bernát képvis. test. virultilag elhunyna alkalmából is. — Petrics Ignác bíró lemondását tudomásul veszi, egyben érdemeit jegyzőkönyvbe foglalja. — Bagota István vendég lősnek az u. n. Barakkát korcsmai célra nem adja el. Elhatározta azonban, hogy az ingallant más célra értékesíti. — A pezsgőgyár mellett két telket a pezsgőgyárnak eladja. — **Tudomásul veszi,** hogy Starzsuszkv László segédjegyző ideiglenesen szabadságot tartott.

— **Tanítói közgyűlés.** A Muraközi Tanítói kör okl. 3-án évi közgyűlést tart Felsőm-hályfalván. A közgyűlést Rántes Menyherci királyi tan. isk. tanító gyak. tanítása vezette meg. A gyűlés kiemelkedő pontja B. k. G. Géza dr. csáktornyai kir. járásbíró előadása a patronálás egyesülről. Paedagogiai tétel az ismétlőiskola megreformálása, melyről Rhoóczy Elek dr. avasvári helyi tanító tart előadást. A gyűlés folyamán tisztázás is lesz. A gyűlés a tanítókról 38-ik rendi közgyűlése. A gyűlésen Brauner Lajos csáktornyai áll. isk. igazgató tanító elnököl.

— **Pályázati hirdetés.** A tapolcai kir. vancelleriskolában az 1912. évi január 1-én kezdődő egy évi tanfolyamra felvételenek, akik legalább 16 éves életkorukat betöltötték, írni és olvasni tudnak; ép, erős egészséges, s a gyakorlati munkák végzésére alkalmas testalkattal bírnak; köz-évi orkó bizonyítványt és a szülőik vagy gyám helyettesítő nyilatkozatát felmutatják, hogy a f. vett tanuló a tanév vége előtt az iskolából kivenni nem fogják. A felvételi tanító iskolában lakást és teljes ellátást kap, s az

félévi előleges részletekben évi 240 kor. tápdíjat köteles a vancelleriskolának fizetni. Szegényorsú tanulókat egész vagy fél tápdímentéssel is vételnek fel, ha szegénységüket hatóságilag igazolják. A felvételnél előnyben részesülnek, a kik katonai kötelezettségüknek már eleget tettek, vagy attól véglegesen felmentettek, továbbá szőlőművelők, pinccezelők, kertészek, kádárok, illetőleg azok fia. Fehérneművel. ruházattal, továbbá író és tanszékzökkel saját költségén tartozik a felvett tanuló magát ellátni. Az egy koronás bélyeggel ellátott s a fent említett alkalmi nyokkal felszerelt és sajátkezűleg írt és aláírt kérványok a m. kir. vanceller iskola igazgatóságához címezve f. évi október hó 30-ig nyújtandó be a vancelleriskola igazgatóságához Tapolcára.

— **Megbizás.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Szabolcs Antalka daruvári Julián-tanítónót, okl. polg. isk. tanítónót, a helybeli polgári leányiskolához megbízott tanítónónek kirendelte.

— **Beiratások.** A helybeli áll. tanítóképző-intézetben a felvételek s ennek kapcsán a jelentkezések megőrténtek. A miniszterium összesen 116 növendéket vett fel, az I. évfolyamra 36, a másodikra 33, a III-ra 21, s a IV-re 26 növendéket. Ezek közül bennlakó 96, a többi künlakó növendék. A Julián-internátusban van ezenkívül 7 polg. isk. tanuló. Segélyt kapott az államtól 57 tanuló, ehhez járul a 12 Julián-segély.

— **Mely esetekben van zálopernek helye?** — Házasságjogi Szemle* kiadásában egy rendkívül praktikus és nélkülözhetlen népies könyv jelen meg, mely az összes magyar házasságfelbontó okokat igen ügyes bszáttással, könnyen érthető nyelven tárgyalja. A könyvet, — melynek szerzője Dr. Gerő Ernő budapesti ügyvéd, ismert házasságjogi író, — nemcsak a jogászvilág, hanem a nagyközönség is, melynek eddig hasonló népies utmutató nem áll rendelkezésre, — rendkívül értékesen használhatja. A könyv szép kiállításban, címlapján a valói készülő házasfeleknek egymással szembeni bős gyűlöletét ábrázoló frappáns képpel jelent meg. — Megrendelhető 1 (egy) korona készpénz vagy levélbélyeg ellenében a »Házasságjogi Szemle* kiadóhivatalánál Budapest, VII., Király u. 57. vagy bármely hazai könyvkereskedő után.

— **Gyümölcspusztító.** Jágecz Miklós szászokí lakos nem mindennapi módot választott arra, hogy Novák Imre ugyanottani lakoson bszújást keltse. S feltűnőbb a dologban, hogy nem pillanatnyi felháborodásában okozott kárt polgártársának, hanem hideg megfontoltsággal hónapokon keresztül. Novák Imre ugyanis észrevette, hogy gyümölcsösében egyik almafa a másik után tönk्रे megy. Utánjárásra azután kiderült, hogy szép almafajt Jágecz Miklós pusztítja, aki oly módon körülbelül 100 K kárt okozott neki. A lökretelt 7 darab almaféért Novák Imre Jágecz Miklóst a kir. járásbíró-ságnál feljelentette.

— **Az állatbetegség szűnőben.** A járás köz-épei egymásután felszabadultak a kellenellen zárlat alól. Ezúttal Muraszentmárton és Lapány községekre nézve intézkedett a vármegye alispánja, hogy a ragályos száj- és körömfájás miatt elrendelt zárlat alól feloldassanak. Stridóváron, Ligettaliban, Vizsentedgyörgyön és Cseresnyésen is annyira megszűnt a betegség, hogy a jövő héti folyamán ezek is feloldás alá kerülnek.

— **Horvát nyelvi képesítő vizsgálat.** E hó 14. 15-én dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő elnöktele horvát tanítványi kiegészítő képesítő vizsgálat tartott a csáktornyai áll. tanítóképző-intézetben. Mint em. biztos Margitai József Julián tanácsos elvezrel a vizsgálaton. Jelentkezett 24 tanító (7 javító). A vizsgálatot sikeresen letette 15

tanító. A tanítók mind a horvát szlovénországi máv. és Julián-iskoláknál működnek mint tanítók.

— A »**Vasárnapi Ujság**« nagy sorozatot közöl Vadász Miklós, a kitűnő magyar illusztrátor rajzaival, Nagy Endre cikkével. Más képek Attila olaszországi nyomait, a hét aktualitásai közül a székeszombati vasuti katasztrófát, az újpesti kolera-eseket színhelyét, a budapesti új gázgyár építését stb. mutatják be. Szépirodalmi olvasmányok: Kaffka Margit regénye, Telekes Béla és Juhász Gyula verse, Jókay Lajos novellája. Egyéb közlemények: Divék Adorján cikke a tokaji borról, értekes csillagászati cikk, tárcacikk a hétről s a rendez heti rovatok. Előfizetési ára negydedre öt korona, a »Világkróniká*-val együtt hat korona (Buda-pest, IV. ker. Egyetem-utca 4.)

— **A magyar posta új levélbélyegei.** Kerülő úton, egy berlini újságból az az érdekes hír érkezik hozzánk, hogy a magyar posta a jövő év elején új levélbélyegeket fog forgalomba hozni. Ezeknek a levélbélyegeknak a rajzát egy német filatelisztikai lap magyar-razó cikk kísérelében már közzé is tette. Az új levélbélyegek állítólag nagyon szépek és híres magyar mesterművek reprodukcióit fogják ábrázolni.

— A **Magyar Figyelő**-ben báró Roszner Ervin az olasz választói jog és reformja címen nagyérdékű tanulmányt kezd, amely az olasz választói reformok egész történelmét adja elő. Nem kevésbé érdekes Tisza István grófnak egy szintén történelmi cikke, amelyben egy a gróf Bethlen-család birtokában levő, eddig teljesen ismeretlen kéziratot mutat be. E kézirat gróf Bethlen Mihály európai bujdosását beszéli el. E kézirat történelmi érdekes és eredetileg nagybecsű voltát csak fokozza az illusztris ismertető személye. Igen érdekesek a szám azon cikkei, amelyekben Eötvényi Nagy Olivér, egy a magyar kérdéssel szóló új francia munkát ismertet és egy másik cikk, Almásy László tollából, »Az esküdtészek* intézményéről eredeti érdekes nézeteket ad elő. A szépirodalmi részben Lovik Károly elbeszélését találjuk. A gazdag »Feljegyzések* rovat pedig méltóan sorakozik a szám gazdag tartalmával. A Magyar Figyelő előfizetési ára negydedre 6 K. (Budapest, Andrassy-ut. 10.)

— **Hajbakaptak** öröme a szent napnak Bortornován is verkedés volt. És pedig lánccmulság alkalmával. A nap hőse Tomassics János, aki egy maga vert szét egy egész lársaságot. Nem mese, de tény, hogy a bíróságnál hárman: Ofcsár Mihály, Zsvorcz Antal és Zserdin János keresnek jogorvoslást és elégtételt, mert Tomassics János rajtuk a Weber Mihály-féle korcs-mában megtartott lánccmulság alkalmával súlyosabb természetű testi sértést ejtett. Az orvosi látlelet szerint a vádlók csak egy hónap alatt gyógyulnak meg testi sértésükből.

— **Kultura.** Ennek az igazán modern és nemese értelemben vett modern folyóiratnak a 10-ik száma is megjelent és gazdag, értékes tartalmával, valamint halatlan pazar kiállításával behozonyítja azt, hogy a monarchiának legtekinteteseb szerkesztett és legmondosabban ilusztrált lapja. A Kultura az egyetlen magyar szépirodalmi és művészeti lap, amely áthidalva az ellentéteket, az igazi modern magyar irodalmat adja, menten az ultramodérnek lútszásaitól és a maradiak megköresedett nehézkességeitől. És éppen ez az oka annak, hogy a kéthetenként megjelenő gyöngyörű folyóirat mind nagyobb és nagyobb olvasókört hódít. Az Amou Vilmos szerkesztésében és a Röttig Gusztáv és Fia könyvkiadó cég kiadásában megjelenő Kultura minden hónap 10-én és 25-én jut az előfizetők kezébe. Előfizetési ára negydedre 5 korona. A Kultura 10. számának érdekes tartalma a következők:

Pintér Jenő: Régi magyar írások. Finta Sándor: Árány tintával. Luk Terka: Mi emberek. Harsányi Lajos: Napféltel elűt. Tahori Kornél: Muetto. Boros Ferenc: Anyám! a Jányodnak levelet írok. Orbók Attila: A háló. Hangay Sándor: Így lesz majd egyszer. Győry Jenő: Terelőre. Ifj. Kárpáti Endre: Noémi. Dr. Radványi Rutikay Emma: Csára Ottilia. Amou Vilmos: Az idegesszony. Bánay Károly: Gyermekkorunk bűnk. Boros Ferenc: Kis mesék. Zsírka János: A tolvaj. Skita Ervin: Szubjektív és lyrikai kritikák. Kovacs-kuti Jenő: Kellen beszélnek. Belta: Hygienikusan celszerű táplálkozás a közepes társadalmi számára. Hangay Sándor: Művészeti krónika. Amou Vilmos: Konek Ida. Képek. Konek Ida: Minden elmond. Tanulmányfejl. Könyvdiszkek. K. F. F. Dező és Szalay Pál.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika vu Csáktornya.

Izdateljstvo: knjižara Strausz Sandora kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: svaku nedelju.

Pređplatna ođna je:
Na celo leto . . . . . 8 kor.
Na pol leta . . . . . 4 kor.
Na četver let . . . . . 2 kor.
Pojedini brejji koštaju 20 fil.

Obznane se poleg pogodbe i faj računaju.

Ođgovorn urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Surađnik:
PATAKI VIKTOR.

Izdatelj i vlasnik
STRAUSZ SÁNDOR.

Svakojački betegi.

Zmed sto i stotina betegov je najviše takovih, koje jeden od drugoga dobimu, koji se od jednoga cloveka na druge primeju. Tem betegom je tak mala stvar zrok, koju s očima videti nemoremo, samo na velike rešpetere. Ove male stvari vunas živiju i svakojačkoga gifa nam puščaju vu telu Pismoznanci ove jako male grabežlive stvari za bakteriume ili za baciluse zoveju. Ako vu telu vudriju i tam popriliki dobru postelju najdeju za malo i kratko vrème se na miljune i miljune spodiju. S betežnoga tela opet na svelto dođeju vu zrak, na opravu, na hranu, vu vodu, vu zemlju i t. d. Sad ako se što stakovim betežnikom ili žnjegvom opravom baratuje, jako lahko nase privali taj beteg ili pak na opravi, na koži, na lasi dale rezširi, tojest i drugi zdravi ljudi opadneju vu taj isti zločesti beteg, vu tu istu nevolju.

Kaj nam je anda najvećša zadaća, da to, kak najbolje moremo priprećimu?

Negda su to mislili, da onu mestu, gde se lakve kuge nahadaju, je najbolje tak zaprti, da ođonut nišči vun, niti nišči nuter iti nesme. Denes je to nemoguće napraviti, jerbo ona stran orsaga, gde se tanevolja nastani, bi morala čistam na šerščiju dojt. Denes velika znanost je to skonšterala, da bolje je te male stvari zaklati, uništiti predi kak se rezširuju. Zato takvoga betežnika od družiju od zdravih, opravu, stana i sve drugu pak jako dezinficiraju, da se ove s očima ne vidlive stvari uništiju. Dezinficiranje je nikaj ne drugu, kak

jedna velika čistoća. Betežnika oprava, posteljinjav i drugu sve, kaj se okolo njega najde ali se požge, ali pak či je drago blago vu vrući sopot se dene i tam više vurdugo se kuha. Robaće, plavte se vu jakim lugu moraju višeput prikuhati. Postelja betežnika takodjer sa vručim lugom višeput dobro opere, takaj pod i stene. Ako su stene zvapnum poličene, onda se opet moraju višeput s friškim vapnom poličiti. Ako je mesto dervenoga poda zemlja vu hiži, to zemlju moramu vun skopati pak s drugum friškom zemljum poda nabiti. Sve, kaj od betežnika ide s kربولom ili z vapnum se polėje i glibuko vu zemlju zakopa. Vnogo je vredno i važno je, da se hiže na dan višeput lufaju, da friški luft i sunce more nutri. Koji okolo betežnika hodiju, jako jim je potrebno, da se vu topli vodi sponum dobro opereju i drugu opravu obléčeju nase a prvežu pak, kak sem predi rekel, vu vručim sopotu skuhaju.

Vidi se iz toga, kak je ne dobro i ne zdravo betežnike pohadjeti, kak to nekoje selske babice za segu imaju. Popravici betežnik sam mora vu sobi biti i nikoga nije smeti k njemu pustiti, kak onoga, koj nanjega pazi i žnjim brigu ima Vnogi imaju to zločestu segu, da bole skažeju milostivnu srdce, kušneju betežnika. Kulikuput se već dogodilo, da mati je kušvala vu difiritisu betežnu dēte pak nazadnje je dēte odzdravilo, mati pak vutēm istim betegu vumrla.

Nečem vezda svakojačke grabežlive betege spisati i kajkakve neprilike vam tu raztolnačiti. Čistoća najveć vala pri svakom betegom.

Jerbo pak ravno vu ovim vremenu

se i prinas počela kolera razširjavati, zato vam budem drugoć od toga pisal, kaj je kolera i kak se je moći proti njoj braniti. Za vezda samo svaki naj derži kak najvećšo čistoću i naj po svojim dušnim spoznaju zveršava one naredbe i zapovedi, koje je nam poglavarstvo odredilo.

KAJ JE NOVOGA?

— **Nova škola.** Dravafüredsku novu školu budu tekućeg meseca 24-ga dana pred poldan ob 10-urí posvetili. Na ovo svečanost se učestvovano občinstvo poziva. Bankett bu 3 kurune koštal.

— **Cigankaravan.** Tekućeg meseca 5-ga dana su pri Sentilona 15 cigane uhitili. Od ciganov najveć diel je iz Austrie, ali su iz Hrvatskoga orsaga došli. Ne samo za radi klatarenje su nje zapri, nego i zato, jer su iz Hrvatskoga došli, koj teritorium je vezda zbog kolere pod zaustava. Cigane su hrvatski mlinari pustili prek Drave na njeve čune i na takvim brežuljku su nje doli deli, gde je ne bila straža. Cigane su vezda za radi kolere pod vizitu vzeli, i onda budu nje odpratili jednoga sim, drugoga ta.

— **Dopušćeni sajam.** Varmegijnski podžupan je dopustil, da se rogate marve na sentilonaški sajam (september 22) slobodno goritiraju.

— **Nova hiža.** Csáktornja-Vidėki Šparkassa bude za kratkoma u Csáktornja, vu Wlašić Gjuła-zvanoj ulici novu hižu dala zidati. Palaču bude Salon Pētera udovica graditeljmešter zidal.

— **Ostavka.** Schönaich ministar vojnih posala je od svoje službe zahvalil. Kraj

Mužu polje, ženi kuhnja.

Vu Normanskoj kraljevini na severu je mnogo kraće leto, nego kod nas vu Medjimurju.

Onde vu Normanskoj zivel je pred nekaj godinah jeden seljak, koj je pošten dober i marljiv bil, samo jako nesterpliven je bil. Njegova zakonska polovica morala je poleg njega puno trpeti pak i zatrpeti, jer akoravno je tak moralo biti sve, kak je on stel. Žena je marljivo sukala i opravlala svoje posle, pak itak ju je muž navěk kudal i nadjom mrmral, da samo on mora sve teške posle opravlati, ona pako vu nepotrebne knjige gleda i čeli dan doma posedava i lenjari.

Dobroj ženi se takvo spoćitavanje krivično vidlo i navoliz se već toga neprestanoga mrmranja. Zato nekog dan reče muž: Znaš kaj Miška? budemo menjali znašemi opravki. Ti ostani domaj, opravljaj moje domaće hižne opravke, ja pak idem na polje tvoje posle opravlat. I ovak se bude vidlo, kak kaj stēm načinom naprednjemo!

Mužu se taj ženin predlog dopadne i taki drugi dan se premeniju svojimi posli. Žena zeme kosu, vodera i srp, te se rano požuri na polje. Muž ostane doma, skrbljiv i marljiv hoće biti za svoj dan.

Najpredi ide svinji davat jesti, zatem pak si zleže vrhnje v masljenku, da napraví puter i skuha maslo; vnglosti svojoj pak je pozabil zasunutí svinju.

Žurnu mo ide delo na red, već je na pol zgustil vrhnje, vruće mu postane, pak si odnese maslenko na dvor, da oudi domuti. Kod ovakoga dela žedjen postane.

I jer si je vince ne pripravil, a vu pivnici ga još dosta bilo, žurno poskoći, da si grlo namoći, misleć ako stēm putom nekaj zamudim se pollam bolje požurim, da maslo dobim.

Dok se onda naš Miška kod lagva krēpi, začuje vuni na dvoru nekakvo cvilenje i kruljenje. Skrbni gospodar naglo skoći od lagva i pogledne kaj je to? Svinja je zaparila da vrata na kotcu nesu zasujena, skočila je vun i na dvoru prehitila je maslenjko i srkala je razlejšano vrhnje.

Pravični srd pograbí muža i on začne nemilo lupati po šćetinastom hrbtu. Vudri znekakvim porežćekom svinju, da divji zavcivli i odbeži.

Kad bi pak bolje pogledal taj komadić drēva kojega vu ruki drži, spozna da je to pipa od lagva, koju je vu naglosti spuknut, kad bi ravno hotel na toćiti si još kupicu vina.

Zbriznom, kuliko su to premogle noge, skoći nazad vu pivnicu. Bilo je već prekesno Vino je već izteklo iz lagva, kak malo predi vrhnje iz masljenke.

O ti nesreća, ti! kak me preganjaš, zdehne si tužen i premišlava, kakov opravek ima još brže poprijeti i opraviti. Med tem toga zatrobí krava vu štali i stem ga opomina, da denes još nikaj nije dobila.

Kravu bi treba bilo napasti a vrème je već i vkuhnji pripravlati vodu, drva, vpeć zakuriti, skuhati obeda, kad žena dojde dimo opoldan, da bude pripravteno sve. A kako bi vu kuhnji pripravlat i kravo pasel? Kak ovak mudruje, zapazi na krovu lépo travu, za hižom stoji brēg, a streha položita

je njegovu ostavku primali, i prosil je njega da nek bude još jedan čas, barem dok se zaključuju magjarski manövri, u službi. Tko će biti novi ministar od vojnih posala, to još vezda ne može znati. Tak se čuje glas, da brćas Auffenberg general, serajevoiski vojni sbor zapovjednik bude ovu službu popunil.

— **Nikita kralj u Fiumi.** Nikita, kralj od Montenegroa je tekućeg meseca 16 ga dana u polnoći na svojim »Runnia« zvanim yachtu iz Antivaria u Fiume dolazil. U njegvi pratnji su bili tri glavni officeri i jedan dvorski žandar. Drugi dan pred poludne je kralj u Abbazia išel, odkuda je nazajputaval u Montenegro.

— **Dinamitatentat proti jednoga učitelja.** U Čiklovabanja (Temesvarmegija) občini su nepoznati činaci Frank Šandor državnomu ravnatelj-učitelju od hiže u stěnu jednoga dinamit-patrona skrili, koj se je septembar 9 ga dana u noći eksplođerat. Eksplođeranje je tak veliko bilo, da su se stěne počili i obloki potrlji, ali obitelji je nikakvi kvar ne nastal. Sada činace išćeju.

— **Vtopil se je.** U Segedu su se Ženati Lajos risač i Čikoš Béla urarpomoćnik na čunu se vozili na Tisi. Čun se je med tēm prehitil i obeđve su u vodu opali. Dobo Šandor mlinar je spazil ovo nesrečnoš, nutar je skočil u Tisu i Čikoš Béla urarpomoćnika je vanbranal iz vode. Ženati risač je u vodu vtopil.

— **Kolera,** ova grda kuga još je ne prestala. Tak u Budapeštu, kak na okolici su se više ljudi zbetežali. Vezda već u Fiumi, i u Beču pustoši ova kuga. Kraljski ugarski ministar od nutrašnje poslov je oštro odredil, da iz Dunaj vode piti, niti pako u Dunaju se kupati ne slobodno. Dostig kesno je to odredjeno, ali zato ipak će nekaj mornig hasnovati. Najveksa je kolera u Turskim orsagu, gde jako čudaj ljudi zbetežaju i umreju. Bog nas čuvaj od te kuge!

— **Žrtvi vrućini.** U minućem tjedni je u Londonu tak velika vrućina trajala, da su jako čudaj ljudi žrtvi postali. Od juluš mesec srednjega do prvoga septembra su 9 jezero 555 personi u Londonu umrli u veliki vrućini.

— **Demonstracija proti magjarskoga jezika.** Fiumeiski Šport Club je te-

kućeg meseca 8-ga dana poslie podne u susakskim kupalištu plivaćnoga takmenja hotel urediti. Ali plakate su samo na magjarskim i taljanskim jeziku pisali, i hrvatski tekst je ostal. To se je nikak ne dopalo nešterim hrvatskim dečkom, i odlučili su, da budu takmenja zadjeļi. Kada bi počmeli takmenja, više hrvatski mladeži bi halabuku napravili. Od kluba tajnik je izjavil, da bude prošlenje prosil zato, da je hrvatski jezik zaostal na plakatu, i to će u jedne hrvatske novine pisati, ali stēm su mladeži ne bili zadovoljni; i zato, kaj ne bude pri takmenju svadjenja, redarstvo je ne dopustilo, kaj bi se ova takmenja obdržavala.

— **Suprug, kakti napadač.** Septembar 8 ga dana odvečer Hornjičak Pal 31 godišnji težak na Rakospaloti u Bezeredyulici je četirikrat strelil na svoju ženu, s kojum je ne skupa živel. Ali pucanji su ne trefili. Napadajućega muža su na ujpještskim kapitanstvo odegnali i proti njega iztragu podigli.

— **Jeden vitez.** U Londonu sada jako čudaj govoriuju od Burgessa, koj je La Manche-zvano catno prečkplaval, i za ovoga čina je 125 jezer frank nagradu dobil.

— **Poparila je svojega muža.** U Nagjvaradu su tekućeg meseca 8-ga dana u poldne s težkemi gorećemi ranemi iz Töiöša u nagjvaradski špital spravili Jonesku Mikjoš seljagazda, koj je još on dan odvečer med težke muke i umrl. Septembar 7-ga, tojest v četvrtak noći, kada je Jonesku zaspal, njegovu supruga je njega s kropom polejala i smrtne rane su iz toga nastale. Ženu su žandari vlovili, i to misliju, da je žena ovoga čina iz mahnitosti napravila. Iztragu su podigli.

— **Težakim nesreća.** U pounici (Hunjadvarmegija) šumi je jeden obrtvlak vanskliznul i 13 težaki su u jarače opali. Perča Vasilje je odmah umrl, Denjesk Vasilje pak se je pobil na glavi, da sada vmiru. Drugi težaki su težke rane trpele.

— **Krvni samoubojni biroš.** Tekućeg meseca 7-ga dana na Stojacić-zvanoj pusti se je tajnstveno krvoločnosti pripetilo, kojemu zroka do vezda još neznaju. Lazarević Ferenc je jednoga svojega biroš-druga s željeznemi viticama zatukel, a onda pako skočil, i kada su žandari njega našli

i u progon vzeli, s jednim nožom se je u srce vpicił i odmah umrl. Polraživanje su podigli.

— **Bolestan nadvojvoda.** Jožef nadvojvoda, koj se je pri jednim manövru prehladil, sada betežno leži u Kištapolčanju. Ali njegov položaj je vezda već boljši. Dok čisto ozdravi, mora nadvojvoda u Kištapolčanju ostati.

— **Automobil nesreća.** Konstantinovič Špas budapeštski bugarski nadkonzul je na slobočini bil u Bulgariji, i u minućem dneve je hotel na automobilu nazaj se premati na Budapešt, da prčk vzeme svojega ureda. Blizo Sofie (glavni varaš od Bulgarije) varaša, na orsačkim putu se je automobil stresnul s jednim drugim automobilom i prehitil se. Nadkonzul, koj je sam sedel u automobilu, si je nogu potrl i na obrazu je težke rane trpel. A njegov soffer pako sada omira. Nadkonzul dok ozdravi, mora u Sofiji ostati pri njegovim tēstu.

— **Zatućeni bugarski vrtlar.** Polag Lacheği krčme su u minućem sobutu više bugarski vrtlari se zabavljali. Med pijenjem su se posvadili i onda skupa dimo išli na stan, koj u Hermina-marofu leži. Tam su se dalje svadili i na zadnje dvē bugari su s motikami Čenčok Janoš vrtlara tak u glavu vudrili, da je Čenčak za kratkoma umrl. Žandari su već činace vlovili.

— **Samoubojstvo.** Tekućeg meseca 9-ga dana u jutro Gönci Eržebet devetnajst godišnja fabričoa težakinja se je na Ujpeštu vu Petöfi-ulici broj 18. stanu na sebe strelila. Na sreću u oružje je samo jeden sliēpi nabitek bil, i dievojki se je tak nikaj ne pripetilo. Ali od jakoga pucanja se je dievojka tak ostrašila, kaj je omedlela. Branitelji su nju u grof Karolji-špital spravili.

— **Smrt na šumi.** Septembar 8-ga dana poslie podne je Slēkiš Gabor 65 godišnji pečētski poljodelač s njegovim sinom od občine u hataru stojeću šumu išel, kaj će zelene-kičje za krmo seći. Na iedni drēvi se je starac skliznul i iz četiri meter visine je na zemlju opal. Njegov sin i na polju delajući drugi težaki su se k njemu žurili, ali nesretni stari človek već je mrtev bil. Starcu se je glava rezkolila.

— **Dražesa bude kava.** Od kave čiena se je zadnjič tak u Hamburgu, kak i

je skorom do brega. Tu bi mogla krava po bregu dojti na strehu i to lēpo travu popasti, a ujemu bilo bi blizu kravo nagledati, objednim pak i vu kuhnji opravlati. Brzo položi dva komadah deskah iz brega na strehu i kravo prez svega truda spravi na krod, gde se ona lēpo travu pograbi pasti.

Vidi to Miska, zveseljom beži vu kuhnju pripravlat doklam krava ima pašo. Krumpira i kašo na mlēki pripravli jerbo to se napredri skuha. Zakuri vpeč i za malo vrēme gori oženj, kak dabi kruha stel peči ili vapno obežigati.

Sad beži vun gledat kravo, koja se još lēpo mirno po strehi pasla. Vidi se, da krava zna, da je na krovu a ne na ledini i sama pazi, da se kam ne skopice.

Zakakov fertal vure još ima paše, za ovo vrēme požuri se vu kuhnju, postavi na oženj ranjlo zabelom za krumpēr. Sad zeme vužu pak opet skoči na strehu, vužu priveže kravi za roge a konca vuže spusti kroz dimnjak vu kuhnju, da ondi nekam priveže, ako bi krava slučajno iz strehe padnola, da se na vuži zastavi i nedoleti

naklaj vu grabu, gde bi si morebit nogu ili pleča potrla.

To je sve ni trajalo pet minutih, došel nazat vu kuhnju, vidi da je zabel već začrnel vu ranjli, a kaša vu loncu tak je vrēla i kipela, da je vse popeči iz lonca letelo i frčalo.

Tu bormeš naš Miska nije imal vremenā, da vužu priveže zakakov drugi stvor, nek si ju za vekšo sigurnost brzo zadrgne okolo sebe pod pazduhe, ako bi se krava posneknula, da doli ne opadne.

Zatim pograbi brukle, da potegne lonac iz peči. A jaj! krava se posklizne iz strehe i objednim potegne i njega iz kuhnje, kak da se zablisne tak brzo zletel je naš Miska u dimnjak.

Vruci sopot, pomēšan zdimom puhne mu vu obraz, a duha posmojena vudri mu vu nos, zlamenje, da se jc već i kaša zasmodila.

Dim ga počme dušiti, vrućina kuhati, a krava se na vuži obešena koprcā i cuka. »Kristuš smiluj se!« kriči Miska vu dimnjaku, a nigda nišči ga nečuje.

Na samosreću žena je predišla dimo,

kak je bilo poldan. Vidi već iz dalka, kak krava viei na vuži iz strehe, požuri se i odrēže vužu s kosom, da oslobodi kravo, koja je hitro skočila na noge. Vu isti minuti takaj i muž njeni bubne iz dimnjaka vu čeber vode, koju je imal pripravleno, da napoji kravo.

Kad ga žena ovakovoga zagledne, pres-traši se nadjnim i zakriči: »Kaj pak si delat negde? Im si ves začrnel, kaj si dimnjaka zmetal?«

Mužu ne preostaje drugo neg da se ženi izpove od kraja, do kraja, kak se mu je na domu pripēčalo.

Žena ni reče na to jedno žalno rēč. Hitro skuha obeda i odvečer opet oće iti na polje.

Sad veli muž: Ostani ti domaj i opravljaj domaće opravke. Ja pak idem opet na polje delat, spolskim delom se bolje raznim.

I od onoga vremena nije muž nikad više mrmral nad svojom ženom. Opravljal je svaki svoje posle i mir je vladuval med njimi.

Kutnyak Marton.

u Trieslu s tri kuruzemi povećala. Zrok je tomu to, da ljetos bude jako hudi porast pri kavi.

— **Puzyna nadbiškop je umrl.** Puzyna Janoš dr. složenik-kneznadbiškop, je septembar 8-ga dana u Krakou umrl. Puzyna nadbiškop je već dugše vréme jako betežen bil.

— **Zgoreta občina.** Tekućeg meseca 7-ga dana odvečer je u Kemešnal (Vašvarmegija) občini ožen nastal, koj je drugi dan do poldne pušošil. Od občine skorom sve hiže su zgorele. Dvèstopedeset peršoni su bez stana ostali, i velika šterčija je med njih.

— **Otec i sin.** Jankovits Andraš bezdanski stanovnik je jako pijanduran človek bil i kada se je napil, višekrat je bantual svoju familiju. Septembar 7-ga dana je opet pijan došel dimo i hapil je svoju ženu buhati i na nju je noža zdignul. Na zenino krič je nutarvrdil Jankovitsov sedemnajst godišnji sin i s jednim željeznim vilem višekrat je na otca vudril. Jankovits Andraš je odmah umrl. Sin i mati su se sami najavili pri žandarstvo.

— **Sveteke na Margitotoku.** Od budapeštanske posade oficieri su septembar 8-ga dana poslie podne veliko glšbeno takmenje uredili za kečkemélske nesretnike, kojim je potres tak velikoga kvara zrokuval. Sedem budapeštanske soldačke bande su na svečanosti igrali. Banda je iz dvèstoosemdeset članov stala. Na svečanosti su ministri, velikaš i čudaj ljudstvo nazočiti bili.

— **Promaknuće.** Kr. ug. ministar od školske poslove je Brauner Lajoš od csaktornjaiske, Vegrinšits Nandor i Toth Šandoric od petarške državne škole učitelje, dotično učiteljicu za ravnatelj učitelje, dotično ravnatelj učiteljicu povisil.

— **Veliki ožen u Čorni.** Tekućeg meseca 9-ga dana poslie podne je gorostasni ožen pušošil u Čorna varašu, koj se je u velikim vuhru na friskoma rezširil. Ožen je v subotu poslie podne od pol trelje ure do nedelja jutro trajal i po prilici što hiže, pokrajine, krma i čudaj perimate žvine su ognju žrtvi postali. Pri gasenju su se više ljudi oranili. Kvar je jako veliki. Ognju zrok je do vežda još nepoznat.

— **Pronevjereni fiškaliuš.** Dr Tabak Istvan gjomajski fiškaliuš je iz lamošnje Šparkasse dvajstijezer kurune pronevjeril. Tabak dr. se je sam najavil pri sudu, gdje su ga zaprili.

— **Velika katastrofa na jednim jezeru.** U Perugiji se je u minućem nedelju poslie podne strašna katastrofa pripetila poleg varaša ležeći na jednim jezeru. Četrinajst žene i dievojke, takoder tri muži hoteli su na jednim motor čunu prešli iz jednoga brežuljka na drugoga. Ali na sredino jezero se je čun prehitil i svi su u vodu opali. Mužkarci su srećno na brežuljk pivali, ali četrinajst žene su u vodu vtopili se.

— **Cirkveni tolvaji.** U Banja (Krašso-Sörénjvarmegija) občini su dva trinajst godišnji dečki vkrali od lamošnje cirkve ključa i v noći nutar su vdrili u cirkvu i odonul iz puđarnice (mošnja) 15 kurune su vkrali. Dečake su žandari vtopili.

— **Browning u žepu.** U Maramarosi getu med trgovcem se je strašna katastrofa pripetila septembar 10-ga dana. Tamo je kartal med više trgovcov i Nasady Peter mladi fiškaliuš. Na jedenkrat se je samo pucanje čulo, fiškaliuš je biđil ostal, i omedleto je dolibučnul poleg stola, gdje su

se kartal. Zvedrelo se je u fletcoma, da se je u njegovim žepu jeden Browning pištola sprožila, i kuglja se je fiškaliušu u črévo zavrtelo. Odmah su ga u špital odnesli i opererali. Ali i to je nikaj ne pomagalo, doktori su već od njegovoga življenja dolirekli.

— **Edison u Budapeštu.** Jeden glasoviti amerikanec, Edison Alva Tamaš izumitelj je u minućem tork poslie podne na Budapešt dolazil, Edison je samo jeden dan bil u magjarskim glavnim varašu, koj se mu je jako dopal. Drugi dan je na automobilu preko Tatra briže u Praga putoval.

— **Kolera je prestala.** U Horvatskimorsagu je kolera prestala. Na csaktornjaiskim kotar hataru, k Varaždinu spadajući falinice breg je već čistil, tojest svi tri peršoni, koj su se u koleri zbeležali, već su zdravi. Dikle u Horvatskim orsagu ne ga već kolere, ali je u magjarskim glavnim varašu, gdje se dan na dan nalaziju betzniki i poleg toga i umreju.

— **Napućivanje.** Tekućeg godine u juniš, juliš i augustuš mesecu prirast je bil u csaktornjaiskim kotaru 314, a u perlakškim kotaru pako 229; dakle u celim Medjimuru 548.

— **Naši cigani.** U Zalavarmegiji na celim teritorumu od naših zakadencih je broj 523. Od ovoga broja 115 cigani imaju redovitoga stana, a 408 još uvijek u šatorih stanjuje. Od 131 školske diće su u minućem školskom ljetu samo 46 ciganjceki hodil u školu. Vidi se iz toga, da deca ne imaju rado abe knjižicu!

— **Magjarska škola u Mostaru.** Od Hercegovine vu glavnim varašu, u Mostaru se je već odprla magjarska škola. Učeniki su najveće diel od magjarske familije deca, ali su med njih i bošujaki.

— **Katastrofa pri oltaru.** Rožaheggi Julja vacki kañonik je septembar 11-ga na Pestentlörincen hodil, i s Winnerl Béla svećenikom je pogledal od cirkve oltarkamena. Med tem je tresnul oltara i jeden kip mu je na glavu bućnul. Winnera, koj je težko lupanjuzdrmanje trpel, su u Sent Istvan-špital spravili.

— **Za petdesetijezer dollare.** Fowler amerikanski aviatik je tekućeg meseca 12-ga dana nahapil iz San-Francisco u Newyork leleli. Na ov put su petdesetijezer kurun nagradu odredili.

— **Devetdesetšest godine stara zaručnica.** I to se samo u Americi more pripetiti. U Troy zvanim amerikanskim varašu devetdesetšest godišnja mrs Nancy Edey je u minućem dnevu škopila ženitbu, i to već šestikrat. Njezin mladoženja je Rec Inlow i sve skupa je samo 24 godine stari. Kaj je toga mladoga človeka i staru babu na ov put vodil, to neznamo. Špajstvo delo istino, ali ipak se je pripetilo.

— **Veliko opasnost požara u jedni občini.** U čepregskim kotaru (Söronvarmegija) ležeći Bő občini tekućeg meseca 12-ga dana poslie podne med 5—6 ure je ožen nastal, koj je za kratko vréme dvajst hiže, i pokrajine uništil. Ljudi su komaj mogli ognja gasiti, jer od stanovnikov najveć diel je, na polju delalo, i dok su vu selo došli, već je cela ulica u plamnu stala. U jedni hiži je rano jeden mrtvac bil odarjepl. Vatrogasc su van hoteli donesti raku, ali dok bi u sobu mogli stupiti, hiža se je srušila i mrtvac s rakom skupa se je na prah gorelo.

— **U vodu bućjeni brzovlaci.** U Portugala orsagu, blizo Oporto se je strašna

željeznička nesreća pripetila u minućem pondelek. Polag Duro ričke je od jednoga brzovlaka lokomotiv iz traućice vanskližoul, kada je na hitroma od naprotiv strane jeden drugi brzovlak došel. Ovi dvè vlaki su se stresnuli, i od obedveću su se više vagoni u ričku bućnuli. Od lokomotiva voditelj i grijač su u vodni vtopili, od putnikov najveć diel je van plavalu na brežuljk, ali brččas su i više u vodu se vtopili. Još su ne mogli ustanoviti, koliko je mrtvih.

— **Siromašan priestolonasljednik!** Zepelin-vrstan »Schwaben« zrakoplov je u minućem pondelek iz Berlina nazajdolazil u Gotha. I nemski priestolonasljednik je hotel goristati s zrakoplovom, ali od soldačkoga zapoviedništva je ne dobil slobočtinu.

— **Krvna konobar dievojka.** U Šandorudvar (Torontalvarmegija) občini se je u minućem nedelju krvava ljubezna drama pripetila. Tatzberger Nandor gazda je do zadnje vréme blaženo živel svojom suprugom Oswald Annum, koji je svojem dvè školske decami u Nagbečkereku stanuala, i samo na veliku vakaciju je isla van na tanju. Gazda je višekrat nutar hodil u varoš da svoju familiju pogledne i ovdje se je spoznal s Pétermann Mariom, s jednom 21 godišnjom konobardievojkom (kelnerica), koja je tak ljubezna bila k gazdi, da ga gazda nju vannesel na tanja za gazdaricu. Kada je to supruga seznela, je dievojku vanna-putila iz tanje; gazda je na to dievojki peneze dal, da nek odlazi, i obećal je da bude nju već pogledal; nagovoril je nju, da nek ide u Temešvar služiti. Dievojka je privolila, odputovala se, ali septembar 9-ga dana vu noći neočevidno je nazaj došla na Šandorudvar i kada je Tatzbergerica u nedelju vu zorju van došla na Šandorudvar, med dvè žene je svadjenje nastalo, med kaj je supruga tijam do željezničkoga staciona litala dievojku. Onda je kelnerica na hitroma revolvera napuknula i strehila je na ženu, Tatzbergericu je kuglja na srce vlovila, skupa se srušila i za neštere minute umrla. Žandari su prijeli kelnericu i k sudu prekdali.

K Marici.

Nek bude, jednapnt i od te Marica,
hoćem ljepo sada pisati,
Da se ti spuni, tvoji mila želja,
— saljem ti pozdrav po ovoj pjesmi:

Ti si zaista krasna, šumska vila,
kak zlato te kinča od lasih kodrov,
Kak rajska žala, si ružica mila —
ti si je iz okni sto zlatih sjajov.

Z jednom rečjom; na tom svetu jesi,
kranješja kano bilje cvjet,
Kamo gud krenes po ti ovi zemlji,
te s endenjom glča cijeli ov svjet.

Meni si prava žalost tolaštica,
i okrepalo u svi britkosti,
Kano dasi: kraljica Bianca —
sladkost ljepost — kroz — sve ljeposti.

Sada pak draga Marica moja,
da sam tak ljepo pisal od te,
Za boga te prosim, naj zabiti ti —
za moje milostivo srlice.

Martinek.

Papier à Cigarettes

ABADIE

mmásza	l m.-cent,	kor. fill.
Buza alsórendű	Pšenica	22 80 —
Rozs	Hrz	16 20 —
Árpa	Ječmen	15 70 —
Zab	Zob	15 40 —
Kukoricza	Kuruza suha	15 20 —
Fehér bab új	Grah beli	28 10 —
Sárga bab	» zúti	27 50 —
Vegyes bab	» zrněšan	23 80 —
Kendermag	Konopljenoseme	20 80 —
Lenmag	Len	27 40 —
Tökmag	Koščice	25 70 —
Bükköny	Grahorka	15 40 —

532 sz. 1911. Árverési hirdetmény.

Atulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. tc. 102 §-a értelmében ezennel köz-
hirre teszi, hogy a Csáktornyai kir. járásbí-
róság 1911. évi V. 401/1 sz. végzése követ-
keztében Weisz Mór budapesti cég javára
900 kor. s jár. erejéig 1909 évi augusztus
hó 26-án fogantatott kielégítési végrehaj-
tás útján lefoglalt 1612 K becsült szoba
butor, cipőkenyőcs, szurok és kaszákból
álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a Csáktornyai kir. járás-
bíróság 1918 V. 401/1 sz. végzése folytán
675 kor. tőkekövetelés, ennek kamatai és
eddig összesen 96 kor. bíróság már megál-
lapított költségek erejéig Csáktornyan leen-
dő eszközölésére

1911. évi szept. hó 22-ik napjának d. e. 11 órája

határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szán-
deközők oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy
az érintett ingóságok az 1881. LX. tc. 107.
as 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett
a legelőbbit ígérőnek becsáron alul is elfog-
nak adatni.

Csáktornya, 1911. szept. 6.

695

Hirdetések felvételnek

e lap kiadóhivatalában.

A hölgyek tudják legjobban m y fontos a
SZÈP, ÜDE ARC

mily hatalom és kincs az, mily
előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy feladat, nem elegendő,
hogy valaki csinos, fés és kedves legyen, hanem a
legfontosabb, hogy az arcbőre tiszta sima legyen.

A nők tudják ezt és ezért nagy gondot fordítanak
az arcbőr ápolására, a szépség fenntartására és emelésére.

A FÖLDES-féle

MARGIT-

CRÈME

az egyedüli szer, mely 5-6-szori használat után biz-
tosan elávoílt kintüzeteket, pattanásokat, miteszert,
szepitket, májfoltokat, ráncokat és az arcot fehériti,
üdi és fiatalítja.

A Földes-féle Margit-Crème teljesen ártalmatlan,
paratlan és csodás arc-szépítő.

Kapható az egész világon. Tégye 1 kor. és 2 kor.

Készíti és postán hűdi:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész **ARADON.**

Kapható Csáktornyan: PETHŐ JcNŐ gyógyszerárban.

FRITZELAKK **NUMATA**
padlófesték a legjobb
házi használatra. zománclakkfesték
butornak, ajtónak stb.

Egy ecsetvonással színt és fényt ad.

TARTÓS! ELEGÁNS! KIADÓSI

Használatban a **LEGOLCSÓBB!**

Vásárlásnál ügyeljen a törvényesen védett névre és etiketre;
minden más csomagolást utasítson vissza!

Kapható: Graner Testvéreknél Csáktornya.

Szép tűzifát

693 2-3

bükk hasáb, szállítók szlavoniai
erdőmből bármely állomásra ber-
mentve.

Klein Gyula, Bares.

Bepo ogrjevno drvo,

bukovo ejpanica, odpremam iz
moje slavonianske šume na kojigod
štacion.

Klein Gyula, Bares.

Tisztítsd csak

Globus

Tisztító kivonattal

a világ legjobb fémisztítószeré

Eladó üzlet.

695 1-3

Setenyén, Zalamegyében,

bírósági székhelyen, hat évig még adómentes

koresma, kávéház és vendéglő

vezetés hiánya miatt sürgősen eladó. Kitünő
üzletmenet, mely fogyasztási bárcákkal iga-
zoltatik. Ár a modern berendezéssel együtt
24000 korona, átvehető 4-5000 koronával.

Özv. Horváth Péterné.

SCHMIDT EDE • ZONGORATERME • CSÁKTORNYA

Ajánlja elsőrendű minőségű zongoráit és
harmoniumait modern kivitelben, jutányos áron

Zongorák . . . 500 kor.-tól feljebb
harmoniumok 150 „ „
czimbalom . . 100 „ „

Alábbi világhírű czégek raktára:

Bösendorfer, Ehrbar, Förster, Oeser, Schmiedt & Kunz, Lauberger & Gloss, Malivanek,
Dörr, Mannberg, Kotykiewicz, Weldig, Petrof, Chmel, Memetschke, Koch & Korselt, Stingl

Igen olcsó átjátszott hangszerek folyton kaphatók
: Régieket átcsereél ujra :
Részletfizetés áremelés nélkül - Zongorakölcsönzés

921 41

Csak
ANIMO
pezsgőt igyunk!

Hazai gyártmány!
Kellemes údító ital!

Fix fizetés

és magas jutalék mellett alkalmazunk vidéki ügynököket, sorsjegyek részletfizetésre való eladásához. Havonként elérhető jövedelem 300 — 600 K.

Hecht Bankház Részvénytárs.
Budapest, Ferenciek-tere 6.

STOCK-COGNAC MEDICINAL

szavatolt valódi
borpárlat

Camis és Stock

gőzpároló telepéből,

Barcola.

COGNAC-gőzfőzde,
állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.

Kapható minden jobb üzletben!

„Kulatár“

szobrász- és építőművészek által tervezett
kész művészi síremlékek állandó kiállítása
Budapest, VIII., Köztemető út 4 szám.

Telefon 91-76.

Iroda.

BLUM LAJOS sírkőraktárban.

Muraközi finom
Ó szilvórium
literes palackokban literje 2 K, 60 fillér

Prazni lagvi

sé moraju na fal ciene dobiti pri

Rosenberg Lajos

Csáktornya

: Ugyanott használt üres hordók olcsó árban kaphatók :

Új gőzfűrészt Pettauban.

RUZICKSA ALBERT cég a pettaui vasúti állomás közvetlen közelében a kor igényeinek megfelelően teljesen új gőzfűrészt építtetett, mely gőzfűrészt, részben bér munkák teljesítésével, részben pedig saját faanyagának feldolgozásával fog foglalkozni.

Ezen gőzfűrészt gyárban minden iparos, a ki faanyagok feldolgozásával foglalkozik alkalmat talál, hogy az új gyalogépeken és körfűrészen mérsékelt munkadíjért faanyagát a feldolgozáshoz előkészíttesse és meggyalullassa és ezáltal a munkáját könnyebben és gyorsan végezhesse.

A cég különben továbbra is bevásárol és raktáron tart minden fajta faanyagot és kész fűrészt lákat és kéri a tisztelt vevőközönséget, hogy a gyárat lehetőleg foglalkoztassák.

== Legjobb és lehető gyors kiszolgálás feltétlenül biztosított. ==

Nova paropila (parna žaga) u Ptuju (Pettau).

Tvrđka ADALB. RUZICKSA u Ptuju poleg željezničke kolonije ptujskog kolodvora je dala zidati jednu paropilu (parnu žagu) koja je tako dobra, kako u današnjem vremenu najbolja more biti.

Ova tvrđka bude rezala i svoje drva i za plaču luđska drva takaj.

Ima čiste nove hobličke mašine i krugne žage i svi s drvom delajuči majsteri moreju tam svoja drva pripravljati i hoblit i to za malu plaču i tako, da majsteri delo hitro budu mogli svršiti.

Tvrđka kupi svakovrstna drva i prodava gotova rezana drva.

Zato tvrđka moći svakoga, koga tiče, nek izvoti svoje poste pri joj dati obaviti, joj prodati ili od je kupiti, jer ova tvrđka bude svoju dužnost najbolje i naitletoje svršila i se trsila, da svaki, koj žom posla ima, žom najzadovoljniji bude.